

IN MEMORIAM – DRAGUTIN FELETAR (1941. – 2023.)

Nakon kratke, ali teške bolesti, u koprivničkoj bolnici je 21. lipnja 2023. preminuo jedan od vodećih hrvatskih geografa akademik Dragutin Feletar, ali i jedan od pokretača časopisa *Ekonomska- i ekohistorija* te član njegovog uredništva od prvoga broja koji je cijelo vrijeme davao snažnu podršku njegovom izlaženju. Ujedno je bio i među osnivačima Društva za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju, koje je glavni nakladnik časopisa *Ekonomska- i ekohistorija*, te predsjednik nadzornog odbora od osnivanja 2005. do smrti.

Rođen je 10. srpnja 1941. u Velikom Otoku kraj Legrada u Podravini. Osnovnu školu je polazio u Međimurju - u Donjoj Dubravi i Kotoribi. Gimnaziju je završio 1960. u Varaždinu. Diplomirao je 1965., a doktorirao 1982. disertacijom *Industrija u ekonomsko-geografskoj strukturi Podravine* na Geografskom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu. Od 1966. do 1973. radio je kao profesionalni novinar i urednik u Čakovcu (tamo je 1968. osnovao Radio-Čakovec i 1970. Kulturno-prosvjetno društvo »Zrinski«). Kao novinar i urednik zaposlen je od 1973. do 1980. u listu *Podravka* u Koprivnici dok je u od 1980. do 1982. direktor Centra za djelatnosti u kulturi *Podravke* (tamo je osnovao industrijski muzej prehrane i KUD *Podravka*). Godine 1983. zapošljava se na Geografskom odsjeku PMF-a u Zagrebu, gdje prolazi sva zvanja od asistenta do redovitog profesora u trajnom zvanju. Bio je predstojnik Zavoda za geografiju i prostorno uređenje, voditelj poslijediplomskog studija, pročelnik Geografskog odsjeka, prodekan i dekan PMF-a. U okviru geografskih znanosti razvio je nastavu i istraživanjima industrijsku geografiju, a bavio se i povijesnim istraživanjima, osobito kulturne i gospodarske povijesti središnje i sjeverozapadne Hrvatske. Sudjelovao je na 216 domaćih i inozemnih znanstvenih skupova te bio voditelj nekoliko multidisciplinarnih projekata. Pokrenuo je i povremeno uređivao *Kajkavski kalendar*, *Podravski zbornik*, *Muzejski vjesnik*, *Donjomeđimurski zbornik*, *Podravina*. Bio je glavni urednik *Geografskog glasnika* 1985–89., a 1987–1989. predsjednik Hrvatskoga geografskog društva. Godine 1994. pokrenuo je časopis *Hrvatski zemljopis* (danas *Meridijani*) te je do 2022. bio glavni i odgovorni urednik.

Objavio je 90 znanstvenih i stručnih knjiga, pretežito s tematikom iz geografije i povijesti sjevernih hrvatskih krajeva. Sudjelovao je u autorstvu čak 37 udžbenika iz geografije za osnovne i srednje škole. U domaćoj i inozemnoj znanstvenoj periodici objavio je oko 300 znanstvenih radova te oko 350 stručnih i značajnijih popularnih članaka. U sklopu navedenoga bio je vrlo društven razvivši plodnu suradnju sa znanstvenicima iz 20-tak zemalja, a kao gostujući profesor predajući u Poljskoj, Mađarskoj, Njemačkoj, Bosni i Hercegovini, Sloveniji, i drugdje. Dao je veliki doprinos industrijskoj geografiji, regionalnoj geografiji Međimurja i Podravine, prometnoj geografiji, demografiji te kulturnoj i ekonomskoj povijesti središnje i sjeverozapadne Hrvatske. Koliko je bio širokih pogleda potvrđuju njegove četiri zbirke kajkavskih pjesama, jedna pjesničko-likovna mapa (suaautor poznati hrvatski naivni slikar Josip Generalić) i knjiga putopisa. Više od pola stoljeća poticao je druge da pišu, uređivao njihove knjige i pisao im predgovore te organizirao brojne likovne izložbe. Uz sve navedeno, uspio je naći vremena za rad u ratnom izvršnom vijeću općine Koprivnica, a kasnije u gradskom poglavarstvu te na kraju kao predsjednik gradskog vijeća Koprivnice. Dobitnik je mnogobrojnih nagrada za znanstveni rad i popularizaciju znanosti. Spomenimo samo neke: Red Danice hrvatske s likom Rugjera Boškovića, nagrada za životno djelo Koprivničko-križevačke županija, nagrada Josip Juraj Strossmayer HAZU, godišnja državna nagrada za znanost Hrvatskog sabora, medalja grada i nagrada za životno djelo Grada Koprivnice, nagrada Vjekoslav Klaić, nagrada Zrinski Međimurske županije i mnoge druge. Dodajmo da je u Budimpešti 2011. proglašen europskim vitezom kulture te postao počasnim građaninom Koprivnice, Legrada, Donje Dubrave i Koprivničko-križevačke županija.

Na osnovi svojih znanstvenih doprinosa 2006. je izabran za člana suradnika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u I. Razredu za društvene znanosti, dok je redovitim članom postao 2016. godine. S

Akademijom je aktivno počeo suradnju znanstvenim skupom o Virovitici (1984.), a razvio ju kao tehnički urednik i koautor obimnog *Virovitičkog zbornika 1234-1984* (1986.). Potom je od 1989. do 1993. bio voditelj Akademijinih timova za izradu idejnih projekata brzih cesta Sveta Helena-Vrbovec-Koprivnica-Gola, Vrbovec-Bjelovar-Virovitica i prometnog čvora Vrbovec u okviru Znanstvenog savjeta za promet. Od 2019. bio je voditelj Odsjeka za etnologiju (i urednik Zbornik za narodni život i običaje), od 2020. voditelj Zavoda za znanstvenoistraživački rad HAZU u Bjelovaru (i urednik tamošnjeg časopisa Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru), te od 2018. godine glavni urednik časopisa Rad Razreda za društvene znanosti. Bio je i član Znanstvenog vijeća Zavoda za znanstvenoistraživački rad u Križevcima te član Odbora za nagrade i Odbora za utvrđivanje postojanja djela koje nije u skladu s ugledom i dostojanstvom člana HAZU.

Na stranicama ovoga časopisa prije dvije godine smo, u povodu njegovih 80 godina života, detaljno predstavili njegove prinose vezane uz ekonomsku historiju pa smatram za potrebno ukazati tek neke naznake njegovog djelovanja vezano uz ekološki aktivizam i geografije s naglaskom na istraživanje međudnosa ljudi i okoliša.

O svom ekološkom aktivističkom angažmanu u jednom je intervjuu je izjavio; »Kao novinar dosta sam pisao o ekološkim temama. I u nekoliko znanstvenih radova isticao sam važnost ekološkog pristupa organizaciji proizvodnje. Čak sam napisao i metodološki članak o odnosima industrije i čovjekova okoliša, prenoseći dostignuća tada suvremene geoekologije. Osamdesetih godina 20. stoljeća došlo je do poznate liberalizacije društvenih odnosa koji su završili slamanjem realsocijalizma. Tada su u Podravini bila akutna tri ekološka problema: jugoslavenska praonica željezničkih vagona na Šoderici, upitna emisija plinova iz CPS Molve i planovi izgradnje mega-hidroelektrane Đurđevac na Dravi. Povremeno je do eskalacije izbijao problem smrdljivih kanala koji su vodili iz industrije Koprivnice prema Dravi. Stvorila se klima iz koje je naprosto moralo izniknuti Ekološko društvo. Oveća grupa istomišljenika postavila je, eto, baš mene za predsjednika, iako je bilo i aktivnijih. U svega tri godine, koliko sam bio predsjednik, održan je velik broj sastanaka, radionica, sučeljavanja, pa i demonstracija (protiv HE Đurđevac, na potoku Bistri i drugdje). Pisali su se plakati, proglašeni, peticije, otvorena pisma, te ekološke studije. Članstvo Ekološkog društva Koprivnica naraslo je na gotovo dvije stotine. Na kraju realsocijalizma tadašnja vlast je imala druge probleme pa nas baš nije ni zapazila, a nova vlast nas je podržavala. Ratnim brigama i promjenom vodstva ekološki zanos je splasnulo, ali ekološka djelatnost i orijentacija danas je i te kako prisutna i važna u podravskoj svakodnevnici.«

Dragutin Feletar u Sigetu, foto Hrvoje Petrić

O svom »zelenom« političkom pokušaju na saborskim izborima 1990. je spomenuo u jednom od razgovora: »Kao proljećar 1971. htio sam svakako sudjelovati u demokratskim promjenama 90-tih. Bio sam zvan u više novoosnovanih stranaka, ali sam se želio na sceni potvrditi kao hrvatski znanstvenik i ekolog. Mislio sam da je došlo vrijeme individualnog nastupa, što je osnova demokracije. Tako sam se sa »zelenim« plakatima kandidirao kao nezavisni kandidat za Sabor. Dakako, HDZ je tada sve pomeo. Bio sam ipak vrlo zadovoljan, jer sam u našoj izbornoj jedinici dobio više od 8 posto glasova. Mislim da sam najveću podršku imao od ekološki orijentiranih građana, ali i od simpatizera nekadašnjeg Hrvatskog proljeća.«

Dragutin Feletar se zapravo bavio gotovo svim granama socijalne geografije, pa čak i turističkom geografijom, urbanom i agrarnom geografijom itd., čvrsto vjerujući da je procese i funkcije u kompleksnom geografskom prostoru nemoguće sagledati i objasniti bez komparacije i utvrđivanja međusobnih uzročno-posljedičnih veza svih čimbenika koji utječu na transformaciju.

Možda bi se prinosi Dragutina Feletara mogli sažeti u nekoliko najvažnijih točaka:

1. Unapređenje industrijske geografije kao specijalnosti ekonomske (socijalne) geografije. Uvođenje dostignuća europske i svjetske industrijske geografije u hrvatsku geografiju. Razrada i proširenje metodologije industrijske geografije. Analiza industrije kao najvažnije privredne djelatnosti i razrada njezine strukture, odnosa među industrijskim granama i odnosa industrije prema drugim gospodarskim granama, te osobito analiza industrije kao važnog čimbenika transformacije geografskog prostora. Važni su bili uvođenje kvantitativnih i grafičkih metoda u industrijsku geografiju kako i gajenje geoekološkog pristupa proučavanju sekundarnog sektora.

2. Prinosi razvoju historijske geografije odnose se na afirmaciju proučavanja malih geografskih cjelina i naselja. Historijsko-geografskom znanstvenom obradom niza mjesta, općina i županija, osobito u sjevernoj Hrvatskoj, gdje je studija lokalnih područja bilo izrazito malo, unaprijeđena je hrvatska geografija, ali i historiografija i povijest umjetnosti i etnologija. Postavljena je specifična metodologija, koja je u historijskoj geografiji afirmirala geoekološki pristup, te doprinijela afirmaciji suvremene ekohistorije. U toj metodologiji polazi se od zemlje, dakle fizičko-geografskih značajki, te ljudi, odnosno demografskih strukturalnih i migracijskih osobina, do značajki naseljenosti (ruralnih i urbanih struktura) i društvenog, političkog i ekonomskog razvoja. U objašnjavanju funkcija i procesa u nekom povijesnom razdoblju primjenjuju se brojne geografske, pa i kvantitativne metode i mjerila.

3. Razvijanje i afirmacija geografsko-povijesnog istraživanja proizvodnje, proizvodnih jedinica i poduzetništva. Kroz knjige i studije brojnih poduzeća, pa i proizvodnih sistema, razrađena je specifična metodologija historijsko-geografskog pristupa. Tek se djelomice primjenjuje kronološka metoda, a razvijena je demografsko-ekonomska analiza s ugradbom svih komponenata koje su utjecale na razvoj i promjene. S modernim kvantitativnim i grafičkim metodama i mjerilima razrađuju se strukture, funkcije i procesi u nekom poduzeću od priprema i uvjeta osnivanja, početnog razvoja do današnjice.

Dragutina Feletara pamtiti ćemo kao agilnog i optimističnog čovjeka s izuzetnom energijom, otvorenoga za dijalog, odlučnog, izravnog, obazrivog i nadasve realnog. U privatnom životu bio je konzistentan, duhovit i društven. Svirao je nekoliko instrumenata, a u slobodno vrijeme pisao poeziju i prozu. Svojim plodnim i raznovrsnim stručnim, znanstvenim i organizacijskim prinosima trajno je zadužio mnoge naraštaje i obilježio hrvatsku geografiju, dajući k tome i priloge povijesti poduzetništva. Početkom 21. stoljeća na različite je načine podržao ekohistorijska istraživanja, pogotovo ona koja su bila vezana uz rijeke Dravu i Muru. Trebat će mnogo rada i truda za valoriziranje bogatoga djelovanja akademika Feletara s time da ćemo teško nadoknadili sve što smo izgubili njegovim odlaskom. Hvala mu na svemu.

Hrvoje Petrić

Ekonomska i ekohistorija
Economic- and Ecohistory

Časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša

Journal for Economic History and Environmental History

Tema broja / Topic

**Povezanost Malog ledenog doba i
nedostatka hrane početkom 19. stoljeća**
*The connection of The Little Ice Age and food shortage
at the beginning of the 19th century*

Volumen XIX. / Broj 19
Zagreb – Samobor 2023.
ISSN 1845-5867
UDK 33 + 9 + 504.3

Nakladnici / Publishers:

Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju
Society for Croatian Economic History and Environmental History
Ivana Lučića 3, HR – 10000 Zagreb
sites.google.com/site/ekoekohist/

Izdavačka kuća Meridijani
p.p. 132, 10430 Samobor
tel.: 01/33-62-367, faks: 01/33-60-321
e-mail: meridijani@meridijani.com
www.meridijani.com

Sunakladnik / Co-publisher: Ekohistorijski laboratorij Centra za komparativnohistorijske i interkulturalne studije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb, Hrvatska www.ffzg.unizg.hr; <http://ckhis.ffzg.unizg.hr/>

Glavni i odgovorni urednik / Editor-in-chief:

Hrvoje Petrić

Uredništvo / Editorial Staff:

Dragutin Feletar, Željko Holjevac, Mira Kolar-Dimitrijević, Dubravka Mlinarić, Nenad Moačanin, Hrvoje Petrić, Drago Roksandić, Mirela Slukan Altić, Ivica Šute, Žiga Zwitter

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board:

Drago Roksandić – president/predsjednik (Zagreb), Daniel Barić (Sorbonne-Paris, Francuska), Marija Benić Penava (Dubrovnik), Slaven Bertoša (Pula), Zrinka Blažević (Zagreb), Tatjana Buklijaš (Auckland, New Zealand), Ljiljana Dobrovšak (Zagreb), Goran Đurđević (Beijing/Peking, NR Kina), Josip Faričić (Zadar), Borna Fürst Bjeliš (Zagreb), Boris Golec (Ljubljana, Slovenija), Hrvoje Gračanin (Zagreb), Paul Hirt (Tempe, SAD), Andrej Hozjan (Maribor, Slovenija), Egidio Ivetic (Padova, Italija), Silvije Jerčinović (Križevci), Isao Koshimura (Tokio, Japan), Marino Manin (Zagreb), Christof Mauch (München, Njemačka), Kristina Milković (Zagreb), Ivan Mirnik (Zagreb), Mirjana Morosini Dominick (Washington D.C., SAD), Géza Pálffy (Budimpešta, Mađarska), Daniel Patafta (Zagreb), Hrvoje Petrić (Zagreb), Lajos Rácz (Szeged, Mađarska), Gordana Ravančić (Zagreb), Marko Šarić (Zagreb), Mladen Tomorad (Zagreb), Jaroslav Vencalek (Ostrava, Češka), Milan Vrbanus (Slavonski Brod, Zagreb), Frank Zelko (Honolulu, SAD), Zlata Živaković Kerže (Osijek), Matija Zorn (Ljubljana), Ivana Žebec Šilj (Zagreb)

UDK oznake članaka / Article's UDC markups:

Ivica Zvonar

Prijelom / Layout:

Saša Bogadi

Za nakladnike / Journal directors:

Petra Somek, Hrvoje Petrić, Domagoj Tončinić

ISSN 1849-0190 (Online) ISSN 1845-5867 (Tisak)

Tisak / Print by:

Bogadigrafika, Koprivnica 2024.

Adresa uredništva / Mailing addresses:

Hrvoje Petrić (editor/urednik)
Odsjek za povijest, Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
e-mail: hrvoje.petric@ffzg.hr
ili Vinka Vošickog 5, HR-48000 Koprivnica

Tiskano uz djelomičnu potporu Grada Koprivnice

Print partially supported by the City of Koprivnica

Na naslovnici / Cover:

Posljednja poplava u Kosinjskoj dolini 2018. godine / *The latest flood in Kosinj Valley in 2018.*

Ekonomsku i ekohistoriju referiraju:

CAB Abstracts

HISTORICAL ABSTRACTS, ABC CLIO Library, Santa Barbara, California, USA

AMERICA: HISTORY AND LIFE, Washington, USA

JOURNAL OF ECONOMIC LITERATURE (JEL), Pittsburgh, USA

CENTRAL AND EASTERN ONLINE LIBRARY, Frankfurt am Main, Deutschland

ECONLIT – AMERICAN ECONOMIC ASSOCIATION, Nashville, USA

Popis suradnika u časopisu »Ekonomska i ekohistorija«, broj 19 (2023.)

List of contributors in the magazine »Economic- and ecohistory«, number 19 (2023)

Lajos RÁCZ, Szeged University, Mađarska

Dorin-Ioan RUS, Universitätsarchiv Graz, Austrija

Ema PAŠIĆ, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Dina PAŠIĆ, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Hrvoje PETRIĆ, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Ivica ŠUTE, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Gašper OITZL, National Museum of Slovenia, Ljubljana, Slovenija

Ivan BRLIĆ, Institute of Social Sciences Ivo Pilar, Regional centre Gospić

Ivan ŠULC, University of Zagreb, Faculty of Science, Department of Geography

Bruno ŠAGI, diplomski student, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Adrian FILČIĆ, diplomski student, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Igor KRNJETA, doktorski student, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Marijana DLAČIĆ, doktorska studentica, Sveučilište u Zadru

WANG Wenxin, Beijing Foreign Studies University, NR Kina

LIANG Conyng, Beijing Foreign Studies University, NR Kina

YIN Yuxuan, Beijing Foreign Studies University, NR Kina

Mihael OJSTERSEK, Inštitut za novejšo zgodovino, Ljubljana, Slovenija